

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0129/2010

30.4.2010

POROČILO

o prispevku kohezijske politike k doseganju lizbonskih ciljev in ciljev strategije
EU 2020
(2009/2235(INI))

Odbor za regionalni razvoj

Poročevalec: Ricardo Cortés Lastra

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	10
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	13

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o prispevku kohezijske politike k doseganju lizbonskih ciljev in ciljev strategije EU 2020 (2009/2235(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov od 174 do 178 te pogodbe,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu¹,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (ES) št. 702/2006 z dne 6. oktobra 2006 o strateških smernicah Skupnosti o koheziji²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. marca 2009 o izvajanju uredbe o strukturnih skladih 2007–2013: rezultati pogajanj glede nacionalnih kohezijskih strategij in operativnih programov³,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. avgusta 2007 z naslovom „Z raziskavami in inovacijami do konkurenčnih evropskih regij – prispevek k večji rasti ter k povečanju števila in kakovosti delovnih mest“ (KOM(2007)0474),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 14. novembra 2007 o inovacijah, ki jih regije izvajajo v okviru kohezijske politike (SEC(2007)1547),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom „Skupna prizadevanja za gospodarsko rast in nova delovna mesta – Nov začetek za Lizbonsko strategijo“ (KOM(2005)0024),
- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z naslovom „Ocena lizbonske strategije“ (SEC(2010)0114),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2007 o lizbonski strategiji za rast in delovna mesta, ki jo države članice in regije izvajajo v okviru kohezijske politike EU v obdobju 2007–2013 (KOM(2007)0798),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. maja 2008 o rezultatih pogajanj glede strategij in programov kohezijske politike za programsko obdobje 2007–2013 (KOM(2008)0301),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. decembra 2009 o 20. letnem poročilu o izvajanju strukturnih skladov (2008) (KOM(2009)0617),

¹ UL L 210, 31.7.2006, str. 25.

² UL L 291, 21.10.2006, str. 11.

³ Sprejeta besedila, P6_TA(2009)0165.

- ob upoštevanju naknadnih vrednotenj programskega obdobja 2000–2006,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta Komisije z dne 24. novembra 2009 o posvetovanju o prihodnji strategiji „EU 2020“ (KOM(2009)0647),
 - ob upoštevanju sklepov neuradnega srečanja Evropskega sveta 11. februarja 2010,
 - ob upoštevanju javnega posvetovanja na pobudo Komisije o EU 2020 ter njegovih rezultatov (SEC(2010)0116),
 - ob upoštevanju predloga Komisije z dne 3. marca 2010 „Evropa 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“ (KOM(2010)2020),
 - ob upoštevanju strateškega poročila Komisije z dne 31. marca 2010 o spodbujanju razprave na ravni EU o koheziji,
 - ob upoštevanju člena 48 svojega poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za regionalni razvoj (A7–0129/2010),
- A. ker uredbe o strukturnih skladih, ob upoštevanju, da je glavni cilj kohezijske politike zmanjšati vrzel med stopnjami razvoja različnih regij ter zmanjšati zaostajanje regij z najbolj omejenimi možnostmi in otokov, vključno s podeželskimi območji, od leta 2007 vključujejo obvezno namensko porabo za doseganje lizbonskih ciljev v državah EU15, podoben neobvezen mehanizem namenske porabe pa prostovoljno uporabljajo tudi države EU12, pri čemer naj bi sredstva kohezijske politike usmerjali v povečevanje privlačnosti držav članic in regij, rast in nova delovna mesta,
- B. ker je kohezijska politika zlasti v sedanji recesiji med drugim zaradi nespremenljivega obsega sredstev za programe in politike dolgoročnega razvoja, decentraliziranega sistema upravljanja in vključitve prednostnih nalog Skupnosti na področju trajnostnega razvoja med njene temeljne cilje eden glavnih instrumentov za spodbujanje rasti, konkurenčnosti in delovnih mest v EU,
- C. ker dve tretjini naložb javnega sektorja v EU prihajata z regionalne in lokalne ravni, ker imajo regionalni in lokalni organi oblasti pogosto obsežne pristojnosti na področju politik in odločilno vplivajo na uresničevanje tako sedanje lizbonske strategije kot prihodnje strategije EU2020,
- D. ker bi bilo treba vključiti kohezijsko politiko in strategijo EU2020, saj je kohezijska politika vključena v lizbonsko strategijo zaradi spodbujanja rasti, konkurenčnosti in zaposlovanja, ki so glavni cilji strategije,
- E. ker predlagana strategija EU2020 podobno kot lizbonska strategija nezadostno odraža različne stopnje razvoja regij in držav članic in zato daje premajhen poudarek gospodarski koheziji v razširjeni EU,

Kohezijska politika in lizbonska strategija

1. ugotavlja, da je med programskimi sredstvi za obdobje 2007–2013 za prednostne naloge

lizbonske strategije dodeljenih približno 228 milijard EUR; poudarja, da je skupni znesek dodeljenih sredstev tudi v državah EU12 presegel predlagane deleže;

2. opozarja, da so precejšnje razlike v dodelitvah tako med državami članicami kot med cilji; poudarja, da vseh področij ni mogoče urejati z enako politiko in da bi tovrstno ravnanje privedlo do slabše pripadnosti in poistovetenja s katero koli strategijo za rast, pa tudi izvajanje takšne strategije bi bilo posledično pomanjkljivo;
3. opozarja, da je bila kljub odsotnosti mehanizma za namensko dodeljevanje povezava med programi kohezijske politike in lizbonsko strategijo že v obdobju 2000–2006 zelo močna, saj je bilo v raziskave in inovacije vloženih 10,2 milijarde EUR;
4. meni, da izvorna lizbonska strategija, ki temelji le na odprti metodi usklajevanja, strukturno ni mogla izpolniti ciljev, navedenih v njej, resnični rezultati pa so bili doseženi šele, ko je bila povezana s kohezijsko politiko; poudarja, da se je treba pri strategiji EU2020 tej napaki izogniti;
5. obžaluje, da zaradi poznejšega začetka programov in posledičnega pomanjkanja podatkov o porabi trenutno ni mogoče preveriti, ali dejanski izdatki ustrezajo dodeljenim programskim sredstvom, in tudi ne oceniti ustreznosti lizbonskih naložb, zlasti glede načrtovanja v manj naprednih državah; pozdravlja objavo strateškega poročila Komisije in poziva, naj se na podlagi poročila izvede medinstitucionalna razprava na visoki ravni, da se analizira prispevek kohezijske politike k doseganju lizbonskih ciljev in ocenijo prihodnje medsebojne povezave;
6. kritično ocenjuje pomanjkanje splošne ocene učinka kohezijskih izdatkov na regionalni razvoj; poziva Komisijo, naj oceni ozemeljski učinek dodelitve strukturnih skladov za lizbonsko strategijo, in oceni, ali sistem dejansko prispeva k uravnoteženemu in usklajenemu regionalnemu razvoju;
7. priznava, da mora učinkovito ocenjevanje temeljiti na kazalnikih, ki omogočajo primerjavo in povezovanje podatkov po regijah; poziva Komisijo, naj predlog za kazalnike za ocenjevanje pripravi pred letom 2012, da se zagotovi način za merjenje doseženega učinka (tudi glede količine in kakovosti) in za potrebne popravke za naslednje programsko obdobje;
8. obžaluje, da je prenovljena strategija iz leta 2005 prinesla manj ambiciozen program, čeprav so cilji lizbonske agende v začetku vključevali tako gospodarsko rast kot zaposlovanje in družbeno kohezijo;
9. meni, da je ena od glavnih omejitev lizbonske strategije šibko upravljanje na več ravneh, ki se kaže v nezadostni vključitvi regionalnih in lokalnih oblasti ter civilne družbe v zasnovo, izvajanje in ocenjevanje strategije ter obveščanje o njej; priporoča, da se ti akterji v prihodnje vključijo v večji meri;
10. poudarja, da je vključitev načela partnerstva v lizbonsko strategijo privedla do močnejšega občutka zavezanosti ciljem strategije pri lokalnih in regionalnih organih oblasti, pa tudi pri zainteresiranih skupinah z gospodarskega in socialnega področja, ter zagotovila večjo trajnost njihovih ukrepov; poziva Komisijo, naj bolj učinkovito spremlja izvajanje načela

partnerstva v državah članicah;

11. opozarja, da imajo evropske regije in mesta temeljno vlogo pri izvajanju lizbonske strategije, saj so ključni akterji politik na področju inovacij, raziskav in izobraževanja; poudarja, da izvajajo več kot eno tretjino vseh javnih naložb v EU in porabo strukturnih skladov vedno bolj usmerjajo v cilje, povezane z rastjo in delovnimi mesti;
12. poudarja, da imata zlasti regionalna in lokalna raven ključno vlogo pri vzpostavljanju stika s številnimi gospodarskimi in družbenimi akterji, ki živijo in delujejo v Evropi, zlasti malimi in srednjimi podjetji (MSP), ter pri spodbujanju izobraževanja in poklicnega usposabljanja, raziskav, inovacij in razvoja;
13. obžaluje borne sinergije, ki so bile dosežene med nacionalnimi strateškimi referenčnimi okviri in nacionalnimi programi reform v okviru strategije; priporoča močnejši in reden dialog med upravami, ki so odgovorne za kohezijsko politiko in lizbonsko strategijo/strategijo EU2020, in tematsko ustreznimi partnerji iz nadzornega odbora na vseh ravneh, vključno z ravnjo Skupnosti;
14. pozdravlja rezultate, ki so bili doslej doseženi z instrumenti finančnega inženirstva, in sodelovanje z Evropsko investicijsko banko pri spodbujanju inovacij in raziskav z obnovljivimi oblikami financiranja ter poudarja, da je treba okrepiti povezave med finančnimi instrumenti EU in finančnimi instrumenti EIB; priznava njihovo zmožnost doseči učinek vzvoda pri naložbah in poziva k njihovi okrepitvi, zlasti kar zadeva instrumenta JEREMIE in JESSICA, da se zagotovi boljša podpora gospodarskim družbam in MSP; priporoča poenostavitev pravil za upravljanje teh instrumentov, da bi jih upravičenci lahko izkoriščali v večji meri;

Kohezijska politika in EU2010

15. pozdravlja razpravo o strategiji EU2020; poudarja dolgoročnost strategije, katere cilj je ustvariti okvirne pogoje za stabilno rast in ustvarjanje delovnih mest v Evropi ter prehod v trajnostno gospodarstvo, in se strinja z opredeljenimi prednostnimi nalogami; poudarja, da je treba nato razviti pristop upravljanja na več ravneh za ozemeljsko kohezijo, ki jo Evropa močno potrebuje;
16. obžaluje, da je bila ta strategija predlagana pred koncem revizije veljavne lizbonske strategije; močno priporoča Komisiji, naj pripravi odkrito oceno pomanjkljivosti pri izvajanju lizbonske strategije; poudarja, da bi bilo treba priporočila iz tega parlamentarnega poročila vključiti v končno različico nove strategije;
17. poziva, da je treba zagotoviti učinkovito in obsežno infrastrukturo, in sicer s posodobitvijo prometnih sistemov, z uvedbo ureditev prevoza, ki ne povzročata onesnaževanja, izboljšanjem dostopa do pitne vode, kanalizacijskih sistemov in sistemov ravnanja z odpadki, z uvedbo učinkovitejšega upravljanja okolja ter z zagotavljanjem trajnostne uporabe naravnih virov in obnovljivih virov energije za gospodarski razvoj in boljšo socialno kohezijo;
18. poziva EU, naj sprejme posebne določbe in se ustrezno odzove na potrebe regij, za katere so značilne hude in stalne naravne ali demografske ovire, kot so obalne regije, otoki,

gorate, čezmejne in najbolj oddaljene regije, ob upoštevanju pravne podlage za ozemeljsko kohezijo, določene z novo Lizbonsko pogodbo;

19. pozdravlja, da je bila v predlogu upoštevana socialna razsežnost, vendar poudarja, da ima gospodarski steber osrednjo vlogo v smislu ustvarjanja delovnih mest in je zato ključno, da se vzpostavi svoboden, odprt in funkcionalen notranji trg, ki podjetjem omogoča prilagodljiv odziv na makroekonomske trende; poudarja, da je nedavna kriza pokazala, da strategija za rast nikakor ne sme zanemarjati ciljev socialne zaščite, dostopa do storitev, boja proti revščini in socialni izključenosti ter ustvarjanja kakovostnih delovnih mest;
20. pozdravlja poziv za več trajnostnih in pametnih delovnih mest, vendar priznava, da bi lahko nov gospodarski model privedel do neenake porazdelitve stroškov in koristi med posameznimi državami članicami in regijami, zato za preprečitev tega poziva Unijo, naj prevzame odgovornost in opredeli ključna področja ukrepanja, na katerih je v skladu z načelom subsidiarnosti ukrep na evropski ravni najustreznejši za doseganje najboljših rezultatov za vse;
21. poudarja, da so raziskave in inovacije ključni instrumenti za razvoj EU in lahko povečajo njeno konkurenčnost glede na globalne izzive; meni, da ta področja potrebujejo redne naložbe in redno ocenjevanje napredka na podlagi doseženih rezultatov; v zvezi s tem poziva k boljšemu usklajevanju strukturnih skladov in okvirnega programa, da se čim bolj povečajo koristi financiranja za raziskave in razvoj v prihodnosti ter za razvoj regionalnih inovativnih grozdov v državah članicah in med njimi;
22. je prepričan, da sta izobraževanje in usposabljanje temeljna pogoja za razvoj EU in lahko povečata njeno konkurenčnost glede na globalne izzive; meni, da je treba redno zagotavljati naložbe na tem področju in redno ocenjevati napredek pri dosežkih;
23. priznava, da se je vzpostavljena struktura ciljev v strukturni politiki v svojem prvem letu izkazala za uspešno; zaradi zanesljivosti načrtovanja poziva k ohranitvi te strukture in načela deljenega upravljanja; priznava, da je za prilagoditev ciljem strategije EU2020 lahko potrebna prilagoditev objektivne vsebine;
24. ugotavlja, da se infrastrukturne pomanjkljivosti, zlasti v podeželskih regijah, po Evropi še vedno precej razlikujejo, kar ovira izrabo njenega potenciala rasti in nemoteno delovanje notranjega trga; v zvezi s tem poudarja pomen čezmejnega sodelovanja in meni, da je treba vzpostaviti resnično enake pogoje na področju prometne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture ter infrastrukture informacijske tehnologije, kar je treba vključiti tudi v strategijo in mora še naprej ostati osrednji del kohezijske politike;
25. meni, da mora imeti proračun EU osrednjo vlogo pri doseganju ciljev strategije EU2020; meni, da je kohezijska politika zaradi svoje strateške usmerjenosti, trdnega in zavezujočega pogojevanja, prilagojenih ukrepov ter spremljanja in tehnične pomoči uspešen in učinkovit mehanizem za izvajanje strategije EU2020;
26. ugotavlja, da zlasti glede širokopasovnega dostopa obstajajo veliki zaostanki na podeželju, ki jih je treba odpraviti v skladu s ciljem iz evropskega programa za digitalne tehnologije, da se podpre trajnostni gospodarski razvoj teh regij;

27. pozdravlja priznanje vloge strukturnih skladov pri uresničevanju ciljev EU2020; vendar poudarja, da kohezijska politika ni zgolj vir stabilnih finančnih sredstev, temveč tudi močan instrument za gospodarski razvoj vse evropskih regij. Njeni glavni cilji – preseganje razlik med regijami in uvedba resnične gospodarske, družbene in ozemeljske kohezije v Evropi – ter načela – celovit pristop, upravljanje na več ravneh in dejansko partnerstvo – so bistveni dopolnilni elementi za uspeh strategije in jih je treba usklajevati z njo;
28. poudarja, da mora biti ključni element strategije EU2020 močna in dobro financirana kohezijska politika, ki bo zajemala vse evropske regije; meni, da je ta politika s svojim horizontalnim pristopom predpogoj za uspešno uresničevanje ciljev EU2020, pa tudi za doseganje družbene, gospodarske in ozemeljske kohezije v EU; zavrača vse poskuse ponovne nacionalizacije kohezijske politike in zahteva, naj se v pregledu proračuna EU v celoti podpre regionalna razsežnost te politike;
29. poudarja, da je pravočasna opredelitev mehanizmov za izvajanje ključnega pomena za uspeh strategije EU2020;
30. opozarja, da kohezijska politika ni podrejena strategiji EU2020; izpostavlja, da morajo biti prednostne naloge kohezijske politike sicer usklajene s cilji EU2020, vendar je treba omogočiti tudi zadostno mero prožnosti za prilagoditev regionalnim posebnostim ter podporo šibkejšim in najrevnejšim regijam pri reševanju socialno-ekonomskih težav, preseganju naravnih ovir in zmanjševanju razlik;
31. poziva, naj se v strategiji EU2020 v primerjavi z lizbonsko strategijo izboljša sistem upravljanja; priporoča, da se ga ob siceršnji uporabi sredstev iz kohezijskega sklada in strukturnih skladov zasnuje in izvaja skladno z načelom upravljanja na več ravneh, da se zagotovi večja vključenost lokalnih in regionalnih organov oblasti ter zainteresiranih skupin civilne družbe; poudarja, da bi ta udeležba lahko vključevala sprejetje sporazumov o upravljanju na več ravneh;
32. meni, da mora strategija EU2020 prispevati k uresničevanju ozemeljske kohezije, ki je kot nov cilj vključena v Lizbonsko pogodbo; meni, da lokalne pobude za čezmejno sodelovanje nudijo možnost za ozemeljsko kohezijo, ki do zdaj še ni bila dovolj izkoriščena; poziva Komisijo, naj v svojih predlogih za ureditev prihodnjega teritorialnega sodelovanja podrobneje določi vlogo strategij makroregij;
33. poudarja, da bo močnejša ozemeljska razsežnost strategije ob upoštevanju posebnosti in različnih razvojnih ravni evropskih regij in z neposredno vključitvijo regionalnih in lokalnih organov oblasti ter partnerjev, kot je navedeno v uredbi o strukturnih skladih, v načrtovanje in izvajanje ustreznih programov privedla do močnejšega občutka zavezanosti ciljem na vseh ravneh in zagotovila boljše zavedanje ciljev in dosežkov na terenu; meni tudi, da je treba regije stalno podpirati z razvojem inovativnih finančnih instrumentov, da se lahko ohrani njihova vloga pri doseganju ciljev lizbonske strategije;
34. poudarja, da je za cilje strategije EU2020 pomembno temeljno znanje na lokalni in regionalni ravni; meni, da je zato bistveno zagotoviti skupne statistike in sposobnost branja kazalnikov na lokalni in regionalni ravni;

35. izpostavlja, da imajo pri uresničevanju ciljev EU2020 ključno vlogo mesta; poziva k temu, da se njihove izkušnje in prispevki upoštevajo pri izvajanju prednostnih nalog EU2020, zlasti na področju podnebnih sprememb, družbenega vključevanja, demografskih sprememb ter naložb v trajnostni gospodarski razvoj, energetiko, promet, ravnanje z vodo, zdravstvo, javno varnost itd.; se strinja z osnutkom sklepov Sveta, da morajo biti regije vključene v prihodnjo strategijo za rast in delovna mesta; ker mora vsaka strategija na tem področju potekati v sodelovanju z regijami in mesti, predlaga, da morata Komisija in Svet upoštevati nasvet Odbora regij glede strategije EU2020;
36. pričakuje, da bo Komisija pripravila konkretne predloge za oblikovanje sinergij med kohezijsko politiko in obstoječimi sektorskimi politikami skladno s celostnim pristopom; priporoča, da se cilji, instrumenti in upravni postopki v programih racionalizirajo in da se uskladi trajanje programov teh politik;
37. vseeno meni, da mora Unija kot svoja glavna mehanizma financiranja še naprej uporabljati kohezijski sklad in strukturne sklade, ki imajo dobro uveljavljene in operativne metode izvajanja; meni, da ni potrebno ustvarjati novih ločenih tematskih skladov za obravnavanje ciljev strategije EU2020 ter da jih je namesto tega treba vključiti v kohezijsko politiko in politiko za razvoj podeželja;
38. priporoča, da se v prihodnjem regulativnem okviru sprejme poenostavljen pristop k uporabi strukturnih skladov; poudarja, da lahko uskladitev pravil in postopkov ter upoštevanje modelov najboljše prakse privede k poenostavitvi sistemov izvajanja in potencialne upravičence spodbudi k sodelovanju v programih, ki jih sofinancira EU;
39. priporoča, naj Komisija izvede letni pregled prednostnih nalog strategije EU2020 na podlagi rezultatov, pridobljenih pri njenem izvajanju, ter ob upoštevanju vseh sprememb pogojev glede na prvotno predvidene in opredelitve novih prednostnih nalog, ki so tesno povezane s stalnimi spremembami na lokalni, regionalni in svetovni ravni;
40. poziva Komisijo, naj Parlamentu čim prej predstavi strukturirani delovni program za izvajanje strategije, kasneje pa še jasne ocene izvajanja; poziva tudi k predložitvi jasnega delovnega dokumenta, ki določa razmerje med strategijo in kohezijsko politiko;
41. meni, da mora Odbor regij prek svoje platforme za spremljanje lizbonske strategije še naprej spremljati napredek v zvezi s prihodnjo strategijo EU2020 in da je treba države članice pozvati, naj na letni ravni strukturirano poročajo o doseženem napredku;
42. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Ocena trenutnega sistema

Inovacije v širšem smislu so tako v lizbonski strategiji kot v kohezijski politiki opredeljene kot glavni instrument za spodbujanje razvoja evropskega ozemlja in krepitev konkurenčne sposobnosti EU ob izzivih globaliziranega sveta. Posledično so inovacije zavzele osrednje mesto v obeh, njihova strateška vloga pa je dobila tako velik poudarek, kot še nikoli poprej.

Strateške smernice Skupnosti za obdobje 2007–2013 državam EU15 nalagajo uradno obveznost (in državam EU12 priporočilo), da za uresničitev lizbonskih ciljev namenijo vsaj 60 % programskih sredstev v konvergenčnih regijah in 75 % sredstev v regij regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja.

Že v obdobju 2000–2006 je bilo v raziskovalne dejavnosti in inovacije vloženih med 5,5 % in 7,4 % izdatkov strukturnih skladov (skupaj 10,2 milijarde EUR), čeprav tedaj še ni bilo uradne zahteve za dodelitev sredstev.

Doslej razpoložljive naknadne ocene kažejo, da je bila uporaba regionalnih programov za doseganje lizbonskih ciljev bolj izražena v sorazmerno bogatejših regijah in bolj omejena v najmanj razvitih regijah, kjer so bili programi večinoma osredotočeni na osnovno infrastrukturo.

Seveda na vseh področjih ni mogoče uporabiti enotne strategije; kljub temu pa so posebnosti posameznih regij, torej njihova ozemeljska razsežnost, močno vplivale na učinkovitost izvedenih ukrepov. Vključitev regionalnih in lokalnih organov oblasti ne le v izvajanje programov, ampak tudi v samo zasnovo je torej bistvena, saj prav ti akterji najbolje poznajo potrebe svojega območja.

Iz analize uporabe programskih sredstev za obdobje 2007–2013 je razvidno, da je namensko dodeljevanje nekoliko preseгло določene pragove. Za uresničevanje prednostnih ciljev lizbonske strategije je bilo v konvergenčnih regijah namenjenih 65 % sredstev, v regijah iz cilja „konkurenčnost in zaposlovanje“ pa 82 % sredstev. Ti deleži, ki v sedemletnem obdobju skupaj znašajo okrog 228 milijard EUR, veljajo za 27 držav članic EU in kažejo, da so se države EU12 resno zavezale k ustreznemu dodeljevanju sredstev.

Seveda pa je bilo pričakovati, da bodo v dodelitvah številne razlike tako med državami članicami kot med cilji. Zlasti v regijah iz cilja „konkurenčnost in zaposlovanje“ je program močno osredotočen na lizbonske cilje in velik poudarek posvečen inovacijam, znanju in tehnologiji, v konvergenčnih programih pa so prednostne naloge povezane bolj z zaposlovanjem in kažejo, da je reforma sistema izobraževanja in usposabljanja tu ocenjena kot predpogoj za nadaljnji razvoj.

Prvo strateško poročilo z analizo rezultatov uresničevanja teh prednostnih nalog z ustreznimi izdatki po državah članicah v prvih 18 mesecih programa bo Komisija sprejela najkasneje 1. aprila 2010.

V njem je treba natančno oceniti, v kolikšni meri se te obveznosti odražajo v dejanskih

izdatkih na ravni projektov. Žal se zaradi poznejšega zagona programov in posledičnega pomanjkanja podatkov o izdatkih trenutno te usklajenosti ne da preveriti.

Strateško poročilo Komisije bo, čeprav bo pokrivalo zgolj omejeno obdobje, v tem smislu torej ključni dokument, na podlagi katerega bo potekala medinstitucionalna razprava na visoki ravni, v okviru katere bo opravljena ocena ravni in vrste prispevka strukturnih skladov k uresničevanju lizbonskih ciljev, in ki bo institucije EU in nacionalne institucije, regionalne interesne skupine in civilno družbo spodbudil k premisleku o obliki in vsebini strategije za rast in delovna mesta po letu 2010, imenovane. strategija EU2020.

Še pomembneje je, da se dolgoročno oceni, kakšen učinek so v državah članicah in regijah imele naložbe, povezane z lizbonskimi cilji in izvedene prek strukturnih skladov. Če rezultati tega ocenjevanja ne bodo znani, bodo vsi pogovori o prihodnosti neučinkoviti.

Čeprav tovrstni podatki zaradi zgodnje stopnje izvajanja programa še niso na voljo, je pomembno pripraviti teren in Komisijo ozavestiti, da je treba nujno razviti instrumente, ki bodo omogočili takšno analizo, npr. usklajene kazalnike, ki jih bo mogoče skozi celotno obdobje povezovati in primerjati med programi in državami članicami, da se preverijo doseženi učinki in opravijo morebitne prilagoditve.

Vloga kohezijske politike v strategiji EU2020

Graditi prihodnost pomeni analizirati preteklost, da bi še povečali dosežene rezultate, unovčili izkušnje in se izognili starim napakam. Zato je pri oblikovanju nove strategije EU2020, ki naj bi se soočila z izzivi prihodnjih desetih let, potreben temeljit premislek o povezavi med kohezijsko politiko in lizbonsko strategijo.

Kohezijska politika lahko dejansko bolje kot katere koli druge politike uspešno spodbudi naložbe za rast in nova delovna mesta; izkazalo se je tudi, da se ob ustrezni uporabi načela partnerstva in vključitvi lokalnih akterjev kot nosilcev izvajanja prednostnih nalog vzpostavi okrepljen občutek zavezanosti ciljem politik in njenim dosežkom.

Predlog Komisije za strategijo EU2020 priznava, da je kohezijska politika ključna politika za uresničitev ciljev EU2020.

Toda zdi se, da v njem vidi bolj vir stabilnih finančnih sredstev kot pa pomembno referenčno točko, tako zaradi izvajanja načel partnerstva, celostnega pristopa, upravljanja na več ravneh, kot zaradi sposobnosti vključitve regionalnih in lokalnih akterjev. Če se ta načela, ki predstavljajo pomemben prispevek kohezijske politike k uspešnemu uresničevanju strategije EU2020, ustrezno ne vključijo v strategijo, je lahko ogrožena celo njena uspešnost.

V poročilu so predstavljena nekatera konkretna priporočila, da se zagotovi ustrezno upoštevanje te povezave:

- Prednostne naloge, ki so opredeljene v strategiji EU2020, morajo biti natančno usklajene s prednostnimi nalogami prihodnje kohezijske politike: potreben je večji poudarek na temeljnih prednostnih nalogah in več dopolnjevanja med njimi, pri čemer pa je treba zagotoviti tudi potrebno prožnost, da se zadostijo regionalne posebnosti.

- Razviti je treba sinergije med nacionalnimi strateškimi referenčnimi okviri in nacionalnimi programi reform ter bolje izkoristiti njihove možnosti tudi prek boljšega usklajevanja na ravni EU, nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da se okrepi upravljanje.
- Cilji EU2020 morajo biti opredeljeni na ravni Skupnosti, vendar je treba v njihovo izvajanje in vključitev v nacionalne politike v prihodnje vključiti več podnacionalnih organov oblasti. Med doslej splošno priznanimi šibkostmi lizbonske strategije izstopata šibko upravljanje na več ravneh ter nezadostna vključitev lokalnih in regionalnih organov oblasti v uresničevanje njenih ciljev, čeprav kar dve tretjini naložb javnega sektorja prihajata z regionalne in lokalne ravni in imajo ti organi pogosto največ pristojnosti na tem področju. Nove določbe Lizbonske pogodbe, ki priznava podnacionalno razsežnost subsidiarnosti, zahtevajo, da se v prihodnji strategiji upošteva tudi regionalno razsežnost. S pristopom od spodaj navzgor bo mogoče zagotoviti dejansko zavezanost strategiji in njeno dolgoročno trajnost. Upravljanje na več ravneh je treba obravnavati tako z vidika vertikalne kot horizontalne razsežnosti, kar pomeni, da je treba razvijati odnose med gospodarskimi in družbenimi akterji na isti ravni.
- Pri izvajanju prihodnje strategije je treba v celoti upoštevati načelo partnerstva. Takšna sprememba pristopa bi lahko zagotovila boljše informiranje o ciljnih in dosežkih strategije v civilni družbi, saj je prav pomanjkanje komunikacije ena od največjih slabosti lizbonske strategije.
- Čeprav Lizbonska pogodba ozemeljsko kohezijo priznava kot cilj Skupnosti, pa je ozemeljska razsežnost v predlogu Komisije preslabo zastopana, kar lahko privede do nevarnosti sektorske delitve politike. Nasprotno pa je mogoče učinkovite rezultate doseči le s celovitim pristopom in vključitvijo regionalne razsežnosti v strategijo. V prihodnje je treba okrepiti zlasti sinergije med instrumenti EU za spodbujanje inovacij (strukturni skladi, okvirni program za konkurenčnost in inovacije ter 7. okvirni program) in uskladiti dolžino trajanja teh programov.
- V celoti je treba izkoristiti možnosti instrumentov finančnega inženirstva, npr. JEREMIE in JESSICA, da se zagotovi večja podpora gospodarskim družbam, zlasti MSP; pomembno je tudi poenostaviti pravila za dostop in upravljanje sredstev, ki jih omogočajo ti instrumenti, da bi jih zainteresirani upravičenci pogosteje uporabljali.
- Zagotoviti je treba ustrezno financiranje kohezijske politike, ki mora zajemati celotno območje Evropske unije, da bi lahko ustrezno podprli uresničevanje nove strategije.
- Prihodnji regulativni okvir kohezijske politike je treba poenostaviti, da se zmanjša trenutna raven napak in da se zlasti zasebnim partnerjem olajša sodelovanje v projektih.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	27.4.2010
Izid končnega glasovanja	+: 40 -: 1 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	François Alfonsi, Luís Paulo Alves, Haralampos Angurakis (Charalampos Angourakis), Jean-Paul Besset, Victor Boștinaru, Zuzana Brzobohatá, John Bufton, Alain Cadec, Salvatore Caronna, Ricardo Cortés Lastra, Tamás Deutsch, Rosa Estaràs Ferragut, Danuta Maria Hübner, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Seán Kelly, Evgeni Kirilov, Constanze Angela Krehl, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Riikka Manner, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Jan Olbrycht, Wojciech Michał Olejniczak, Markus Pieper, Monika Smolková, Georgios Stavrakakis (Georgios Stavrakakis), Nuno Teixeira, Michael Theurer, Mihailis Tremopoulos (Michail Tremopoulos), Viktor Uspaskich, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Kerstin Westphal, Hermann Winkler, Joachim Zeller, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Vasilica Viorica Dăncilă, Ivars Godmanis, Catherine Grèze, Veronica Lope Fontagné, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid

•